

Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Remiss ang Översyn av entreprenörsansvaret SOU 2023 nr 26

Sammanfattning

- LO tillstyrker förslaget att bemanningsanställda inkluderas i entreprenörsansvaret.
- LO tillstyrker förslaget att stärka skyddet för utländska arbetstagare genom tydligare instruktioner till Arbetsmiljöverket att tillhandahålla information om vilka bestämmelser som gäller vid utstationering till Sverige.
- LO vill även göra medskicket till regeringen att Arbetsmiljöverket ska få i uppdrag att förbättra utstationeringsregistret så att det kan användas för att uppfylla tillämpningen av utstationeringslagen. Det innebär att det bland annat måste gå att följa både företagets användning av utstationering över tid, enskilda arbetstagares utstationeringsuppdrag och om en utstationerad arbetstagare ersätter en annan på samma uppdrag. En utveckling av registret bör ske i samråd med arbetsmarknadens parter.
- LO avstyrker utredningens förslag att *inte* vidga entreprenörsansvaret till fler branscher. Även branscher med korta underentreprenörsled har problem med utebliven lön.
- LO anser att regeringen ska lämna förslag till riksdagen om ett entreprenörsansvar som gäller för hela arbetsmarknaden.

LOs synpunkter på förslagen

Entreprenörsansvarslagen har varit i kraft i drygt fem år. Lagen innebär att huvudentreprenören i en bygg- eller anläggningsentreprenad i Sverige kan bli skyldig att betala lön till arbetstagare hos en underentreprenör som inte betalat ut lönen på förfallodagen. Bakgrunden till lagen är främst de bestämmelser om entreprenörsansvar som finns i den EU-rättsliga regleringen om utstationering av arbetstagare. Med utstationering menas – förenklat – att ett tjänsteföretag som är etablerat i ett land inom ramen för en gränsöverskridande tjänsteutövning sänder arbetstagaren till ett annat land för att under en begränsad tid arbeta där. Lagen är dock tillämplig på arbetstagare och inte endast utstationerade arbetstagare.

Utredningen föreslår ändringar av nuvarande lagstiftning som innebär att en huvudentreprenör i en bygg- eller anläggningsentreprenad kan bli ansvarig att betala ut lön till arbetstagare hos ett bemanningsföretag som har hyrt ut arbetstagare för att arbeta i entreprenaden. Det har tidigare varit oklart om

lagstiftningen är tillämplig på bemanningsanställda och det tydliggörs nu av utredningens förslag vilket LO välkomnar.

Utredningen föreslår att ett förtydligande görs i 24 § lagen (1999:678) om utstationering av arbetstagare (utstationeringslagen), med innebörd att Arbetsmiljöverket ska publicera information på myndighetens hemsida om sådana bestämmelser om skydd för arbetstagare som ska tillämpas vid utstationering av arbetstagare i Sverige. Att information om entreprenörsansvarslagen finns på Arbetsmiljöverkets hemsida bedöms av utredningen få betydelse för andra grupper av arbetstagare än utstationerade arbetstagare. Även andra arbetstagare – särskilt sådana som inte är medlemmar i en arbetstagarorganisation och som kanske har en svag förankring på arbetsmarknaden och i samhället i stort – bör kunna ha nytta av att informationen finns tillgänglig. Det bör ge förutsättningar för ett större genomslag för entreprenörsansvarslagen på den mer utsatta gruppen arbetstagare. LO delar utredningens bedömning och tillstyrker förslaget.

Utredningen föreslår inga förändringar gällande att någon annan än huvudentreprenören fortsatt ska vara ansvarig att betala ut lönen om underentreprenören inte gör det efter föreskriven tid. LO har inga synpunkter på detta och tillstyrker även förslaget att den struktur som finns i dag med att möjligheten till semidispositivitet kvarstår.

LO delar utredningens bedömning att direktiven endast ger utredningen möjlighet att lämna förslag på en vidgning av ett entreprenörsansvar om det finns *långa entreprenadkedjor*. LO delar även utredningens bedömning att dessa är ovanliga utanför bygg- och anläggningsbranschen men förekommer inom transportnäringen. Men med detta sagt är LO mycket kritiska till direktivens utformning.

Utredningsdirektiven omöjliggör för utredningen att lämna förslag till förändringar som kan göra reell skillnad för arbetstagare som är anställda hos underentreprenörer i andra branscher än de som redan i dag har ett underentreprenörsansvar. LO anser att detta försvårar arbetet att stävja arbetslivskriminalitet och stärka arbetstagarens ställning på arbetsmarknaden. I princip räcker det med ett led av underentreprenör för att en oseriös eller kriminell aktör ska kunna använda ”kedjan” som ett brottsverktyg. LO anser därför att det ska införas ett entreprenörsansvar på hela arbetsmarknaden. Detta skulle stärka arbetstagarnas position på arbetsmarknaden på grund av att de kan hävda sin rätt på ett tydligare sätt än i dag. Branscher som inte har problem med utebliven lön skulle inte påverkas av en sådan förändring.

Byggnads¹, Elektrikerna, Målarna och Seko vittnar i dag om att lagen fungerat väl för att få ut arbetstagarens lön tack vare att huvudentreprenörerna är ansvariga. De behöver mycket sällan dra ett ärende hela vägen till domstol för att få ut den uteblivna lönen till arbetstagaren. Detta är ett bra betyg för lagen och innebär att den fungerar främst avskräckande. Ett entreprenörsansvar på hela arbetsmarknaden skulle även läka de problem som finns i dag gällande gränsdragningsproblem om vilka arbetstagare som omfattas eller ej.

En alternativ lösning för att stärka de mest utsatta arbetstagarna på svensk arbetsmarknad är att införa ett entreprenörsansvar i de så kallade riskbranscherna², som identifieras av de myndigheter som arbetar mot arbetslivskriminalitet³.

Medskick till regeringen gällande utstationeringsregistret

LO vill med anledning av entreprenörsansvarets nära koppling till utstationering ge regeringen medskicket att dagens utstationeringsregister inte fungerar på ett tillfredställande sätt. Ska utstationeringsregistret vara användbart i förhållande till utstationeringslagen ska det bland annat gå att följa både företagets användning av utstationering över tid, enskilda arbetstagares utstationeringsuppdrag och om en utstationerad arbetstagare ersätter en annan på samma uppdrag. Något som inte är fallet i dag och försvårar för entreprenörer att följa hur deras underentreprenörer använder utstationering. Det försvårar även för rättsvårdande myndigheter att utföra sitt uppdrag när informationen i registren är bristfällig.

Med vänlig hälsning
Landsorganisationen i Sverige

Susanna Gideonsson

Mattias Schulstad
Handläggare

¹ Byggnads använder möjligheten till semidispositivitet och har det reglerat i sitt kollektivavtal.

² De så kallade riskbranscher är: Bygg, transport, restaurang, städ, skönhet och gröna näringar (jord- och skogsbruk). Det förekommer även inom delar av vård- och omsorgsområdet (Låga priser kan innebära att människor utnyttjas – Arbetsmiljöverket, av.se).

³ Arbetsförmedlingen, Arbetsmiljöverket, Ekobrottsmyndigheten, Försäkringskassan, Jämställdhetsmyndigheten, Migrationsverket, Polismyndigheten, Skatteverket och Åklagarmyndigheten.